Cyan Magenta Yellow Black

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№193 (2944)

СУБОТА 19 жовтня 2002 року

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Економічний прогрес має грунтуватися на демократії та прозорості

Дискусії про легалізацію «тіньових» капіталів, які активно проходять в українському парламенті, свідчать про те, що всі гілки влади — і законодавча, і виконавча, і судова мають працювати над поліпшенням інвестиційного клімату в Україні. Про це йшлося під час зустрічі Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з президентом Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) Жаном Лем'єром. Володимир Литвин зазначив, що потрібно вивести українські компанії на світовий рівень. Цьому має сприяти тісна співпраця з ЄБРР. Жан Лем'єр повідомив, що тиждень тому банк ухвалив нову стратегію співробітництва з Україною. Нагальність прийняття цієї стратегії, на думку президента ЄБРР, зумовлена сталим зростанням макроекономічних показників України за останні два роки. Її мета — підтримка цієї позитивної тенденції. «Економічний прогрес має грунтуватися на демократії та прозорості, а парламент є домівкою демократії», — підкреслив Жан Лем'єр.

АКТУАЛЬНО

Працівникам харчової промисловості України

Сердечно вітаю вас з професійним святом — Днем працівників харчової промисловості.

Це свято близьке всім жителям України, які, споживаючи плоди вашої праці, згадують вас добрим словом.

Завдяки невтомним зусиллям багатьох тисяч трудівників галузі вдалося не тільки стабілізувати виробництво, а й забезпечити його значний приріст. Українські продовольчі товари стають дедалі конкурентоспроможніші. Постійно оновлюється їх асортимент, поліпшується якість і зовнішнє оформлення. Вони домінують на вітчизняному ринку, мають попит за кордоном.

Упевнений, що працівники харчової промисловості і далі виявлятимуть ініціативу та творчий підхід до справи, робитимуть усе можливе для забезпечення населення України високоякісними харчовими продуктами, збільшуватимуть внесок у розвиток економіки країни, поліпшення життя людей.

Бажаю вам і вашим рідним здоров'я, щастя, добра, нових трудових звершень в ім'я України.

Володимир ЛИТВИН,
Голова Верховної Ради України.

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Васнецов Віктор Михайлович (1848—1926 рр.)

Витязь на роздоріжжі (1882 р.)

Полотно, олія.

Державний Російський музей.

Я ВАМ ПИШУ...

А їм все одно

Звертаємося до «Голосу України» по допомогу. Ми не отримали за вересень і жовтень по лінії соцзахисту допомоги для дітей-інвалідів, яку надають матерям-одиначкам. Що найболючіше, наші законні звертання в облсоцзабез, держадміністрацію залишаються не тільки без задоволення, а й без належного реагування. Керівники, за словами їхніх секретарів, увесь час зайняті. А те, що нашим дітям нема чого їсти, нікого не обходить. Тим часом по обласному радіо щодня розповідають, як влада піклується про незахищені верстви населення. Як бачите, ось яке це «піклування». Державі байдуже до хворих дітей. Але нехай знають державні мужі: те, що вони посіють зараз, пожнуть на старості.

Ганна КОРКІШКО, Олена ІВАНОВА, Оксана КУЧЕРЕНКО, Людмила ВІННИК та інші.

Полтава.

Повернули дишло. Що вийшло?

Законотворче дишло нарешті розвернулося в бік нелегального капіталу. І повільно рушив з місця віз, на який складатимуть те, що раніше упало з цього воза. В парламенті розглянули законопроекти про амністію «тіньових» капіталів.

Украв гаманця — за грати, украв сто мільйонів — у бізнес-еліту

Як зробити, щоб вивезені за кордон українські кошти чи зароблені там і не повернуті в Україну запрацювали на нашу економіку? Як не допустити ситуації, за якої крадія гаманця садять у в'язницю, а бізнесовця, який мільйони украдених у держави коштів, роблять «рятівником нації»? Про це й дискутували народні депутати під час обговорення двох неординарних законопроектів — про економічну амністію та про податкову амністію. Йдеться про повернення щонайменше 40 мільярдів доларів.

Автор першого документа народний депутат кількох скликань і, як він сам сказав, один із перших українських мільйонерів Леонід Черновецький доводив потребу повернення коштів без будь-яких умов з боку держави. Звісно, не йдеться про кошти, здобуті на продажу людей, убивствах, наркотиках.

Депутат указував на очевидний абсурд, коли держава бере за кордоном величезні позики під шалені відсотки і проїдає їх, а гроші її багатих громадян за кордоном працюють на економіки інших держав. Він запевняв колег, що знає, як ці гроші вивозилися, чому ховалися за кордоном, але ще більше знає, як їх бракує нині в державі, й готовий із вдячністю стати на коліна перед бізнесменом Вашим, який поверне в Україну свій мільйон і створить робочі місця.За спостереженнями Л. Черновецького, свідомість людей змінюється. Доказом цього є узгодження його законопроекту майже в усіх профільних комітетах.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

ПРОБЛЕМА

Боргів нема. І тепла теж

У Рівному через відсутність тепла в приміщеннях закрито майже всі школи і дитсадки.

Як **передає УНІАН**, таке розпорядження видав головний санітарний лікар міста, оскільки температура в рівненських школах коливається від 6 до 12 градусів, а згідно з санітарними вимогами вона не має бути нижчою за 18 градусів. Навчання припинено в 38 навчальних закладах. За вимушені відпустки педагоги шкіл, згідно із законодавством, одержать зарплату в розмірі 2/3 посадового окладу.

Той факт, що в школах досі не включено опалення, викликає здивування, бо в них немає жодної заборгованості перед комунальниками за тепло, а всі котельні підготовлені до опалювального сезону.

У НОМЕРІ

Чекати лишилося десять днів

Комісія міжнародних експертів, яка досліджує «кольчужну справу», продовжує працювати. Вона збирає стільки фактів, скільки може зібрати. Після цього в Лондоні експерти складуть свою доповідь і на її основі визначать, чи потрібна якась додаткова інформація. Очікується, що ця робота забере від десяти днів до двох тижнів. Тоді і з'являться перші висновки. Про це заявив посол США Карлос Паскуаль на церемонії передачі майна та технічної допомоги Прикордонним військам України.

(Закінчення на 2-й стор.).

Складні моменти Києва та Брюсселя

У НАТО серйозно занепокоєні обвинуваченнями, висунутими на адресу України про продаж радарних установок до Іраку. Як повідомив «Голосу України» представник пресслужби альянсу Роберт Пшчел, цю тему обговорювали на рівні послів на засіданні комісії Україна—НАТО, що відбулося в Брюсселі. «Союзники висловили занепокоєння у зв'язку з цими обвинуваченнями, але водночас триває їхня робота за планом спільних дій у відносинах альянсу та Києва, про що раніше в Рейк'явіку домовилися міністри закордонних справ», — підкреслив він.

(Закінчення на 2-й стор.).

■ *Одесит Теодор Резвой збирається вдруге перепливсти на весельному човні Атлантичний океан.* Тільки стартуватиме тепер не з Європи, а від статуї Свободи в Нью-Йорку. І присвятить свій перехід пожежникам, які загинули в цьому місті під час ліквідації наслідків терористичного акту 11 вересня 2001 року.

Торік він уже здійснив одиночний перехід через океан, подолавши за 68 діб 4722 кілометри, **повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.**

■ *Обсяг промислового виробництва в Україні в січні—вересні порівняно з аналогічним періодом минулого року зріс на 6% — до 121,9 млрд. грн.* Істотного приросту продукції досягнуто у виробництві коксу і продуктів нафтопереробки (30,4%), деревини та виробів із неї (26,6%), харчовій промисловості і сільгосппереробці (8,8%), машинобудуванні (8,0%).

Обсяги випуску продукції зросли в 24 регіонах України. Водночас спостерігався спад в Автономній Республіці Крим (на 8,0%), Запорізькій (на 3,0%) та Херсонській (на 0,4%) областях. Дані Держкомітету статистики **передало агентство «Інтерфакс-Україна».**

■ *На поверхню піднято тіла всіх семи гірників горлівської шахти ім. Гаєвого, які 15 жовтня опинилися під завалом унаслідок викиду метано-вугільної суміші,* **повідомляє УНІАН.**

130 вугільних підприємств, що брали участь у страйку, стали до роботи

ПОЛІТИКА

Парламентська більшість щодня нова

Парламент має виконувати своє головне призначення — прийняття законодавчих актів, а не перейматися лише перестановкою керівництва парламентських комітетів. Про це в інтерв'ю журналістам заявив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин. Глава парламенту відзначив, що на сьогодні немає стабільної більшості. Можна сказати, що після кожного результативного голосування з'являється нова парламентська більшість, тож протягом дня може виникати багато конфігурацій більшості. Але це — нормальний процес, наголосив В. Литвин. Адже одних депутатів більше цікавлять соціальні чи економічні проблеми, інших — державотворення.

На запитання, чи зможуть дев'ять фракцій, які входять до парламентської більшості, домовитися з фракцією «Наша Україна», Володимир Литвин відповів, що різним політичним силам у Верховній Раді «можна і потрібно домовлятися».

Голова Верховної Ради поінформував, що він таки підписав закони, проголосовані народними депутатами 26 вересня, законність яких оспорює опозиція. Опозиційні фракції вимагали не підписувати їх через те, що за деяких відсутніх на пленарному засіданні депутатів проголосували їхніми картками. В. Литвин зазначив, що Регламентний комітет не запропонував жодного проекту постанови з цього питання, а лише рекомендував Голові Верховної Ради не підписувати ці документи. А згідно з Конституцією Голова Верховної Ради зобов'язаний у п'ятиденний термін підписати проголосовані парламентом закони. До того ж, звернув увагу В. Литвин, законопроекти, за які депутати голосували 26 вересня, були завізовані керівниками парламентських комітетів, зокрема й тими, що входять до опозиційних фракцій. «Якщо це не влаштовує, треба діяти відповідно до Конституції і звертатися до Конституційного Суду», —порадив Володимир Литвин.

Характеризуючи бюджетний процес, Голова ВР підкреслив, що ніхто не очікував, що проект Держбюджету на наступний рік буде прийнято в першому читанні минулого четверга. Та оскільки це вдалося зробити, бюджетний процес іде нормально.

Юліана ШЕВЧУК.

Національну

КОМЕНТАР ТИЖНЯ

Нинішній зовнішньополітичний тиждень приніс чимало вражаючих відкриттів. По-перше, нашу країну відкрили для себе президенти Естонії Арнольд Рюйтель та Ірану Мохаммад Хатамі, які вперше побували в Києві з офіційними візитами. (При цьому відвідини України президентом держави, зарахованої Штатами до «вісі зла», внесли небажану ноту до й так непростих українсько-американських відносин). По-друге, американські та британські експерти отримали змогу вивчити систему експорту наших озброєнь і навіть побувати в Донецьку на всесвітньо відомому секретному підприємстві «Топаз», де складають «Кольчуги». Цього тижня відвідали Київ і доповідачі Парламентської асамблеї Ради Європи Анне Северинсен і Рената Вольвенд, які також зробили чимало корисних відкриттів. Вони вивчили нове українське слово «темник», яке пообіцяли внести до майбутньої доповіді Моніторингового комітету ПАРЄ.

На жаль, багато з цих відкриттів не сприятимуть поліпшенню міжнародного іміджу нашої країни. Лихі язики подейкують, що поки в Америці готуються до війни з Іраком, Київ уже став її жертвою. Звинувачення України в нехтуванні ембарго ООН на продаж озброєнь Багдаду змусили світ пильніше подивитися на процеси, що тут відбуваються, зокрема й внутрішньополітичні. І зробити висновки не на користь нашої євроінтеграції, частково підказані українським Президентом. На прес-конференції за підсумками переговорів з естонським колегою Арнольдом Рюйтелем Леонід Кучма заявив: внутрішньополітична ситуація в Україні свідчить про те, що Україні в ЄС ще рано.

Естонія, яка йде в Євросоюз, на думку Леоніда Кучми, «широкою стовповою дорогою», пообіцяла нам підтримку на «путівцях» євроінтеграції, котру, за виразом українського Президента, обрав Київ. Шляхи України в Європу незбагненні, і дуже важко пояснити, навіщо ми без кінця збиваємося на манівці, робимо зупинки, а то й задкуємо, втрачаючи водночас колишніх друзів і партнерів.

Серед останніх могла опинитися і Польща. «Адвоката українських прагнень», котрий наважився запропонувати українцям свій власний «круглий стіл» для діалогу з опозицією, звинуватили у втручанні у внутрішні справи іншої держави.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

З–за кордону голосувати не можна

Вечірнє засідання 17 жовтня

На початку вечірнього засідання голова тимчасової лічильної комісії Валерій Мішура оголосив результати таємного голосування про обрання Івана Голосніченка суддею Конституційного Суду. У голосуванні взяв участь 171 депутат, з них «за» — тільки 161. Тож місце судді вакантне.

А от голосування з призначення суддею Верховного Суду народного депутата, голови Комітету ВР з питань правової політики Василя Онопенка було результативне.

Народні депутати ухвалили рішення про дострокове припинення депутатських повноважень Івана Різака, якого нещодавно призначено головою Закарпатської обласної держадміністрації.

Голосування з інших питань безнадійно пробуксовувало. Голова ВР Володимир Литвин кілька разів ставив на голосування пропозицію внести до порядку денного питання про обговорення політичної ситуації в Україні, однак позитивного рішення так і не було прийнято. Представники опозиційної четвірки, відкидаючи закиди у зриві роботи сесії, зазначали: якщо є парламентська більшість, то опозиція неспроможна зірвати процес голосування, а нинішня ситуація у Верховній Раді означає лише те, що проголошеної більшості насправді немає.

Укотре в сесійній залі виникла суперечка з приводу карток, які, всупереч рішенню Конституційного Суду, беруть участь у голосуванні, коли їхніх господарів не те що у стінах парламенту, в Україні немає. Голова Верховної Ради Володимир Литвин доручив секретаріату вивчити можливість блокування таких карток.

Олег БОНДАР.

Украв гаманця — за грати, украв сто мільйонів — у бізнес-еліту

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Ранкове і денне засідання 18 жовтня

(Початок на 1-й стор.).

Опоненти, навпаки, наголошували, що не можна безоглядно і безумовно амністувати тих, хто обібрав українську державу, брав кредити і не повертав їх, не сплачував податків тощо. Багато хто пропонував поглянути на проблему ще глибше. Чи захочуть амністовані багатії повертати свої кошти як інвестиції в державу з нестабільною політичною ситуацією. Чи не ліпше створити умови, які не спонукали б вивозити кошти за кордон. І нарешті, якщо і вдасться ці мільярди повертати, то чи готова банківська система поступитися своїми здирницькими відсотками, чи не підуть ці гроші на скупівлю землі й підприємств, які ще працюють.

Чимало парламентаріїв схиляються до двох інших законопроектів на цю тему — народного депутата Григорія Омельченка (його прийнято в першому читанні) та Сергія Терьохіна. Ці автори пропонують певні умови і застереження у поверненні коштів з-за кордону, зокрема і відповідальність їх власників у чітко окреслених випадках.

За наполяганням парламентаріїв Верховна Рада заслухала інформацію Міністра внутрішніх справ Юрія Смірнова і куратора цього відомства підрозділів у боротьбі з організованою злочинністю Миколи Джиги про ситуацію, що склалася з порушенням міліцією прав народного депутата Володимира Сівковича. Обидва чиновники вибачилися перед народним депутатом за дії своїх підлеглих.

Поінформували, що Генеральна прокуратура порушила справу проти винних працівників міліції, які брали участь в інциденті під час арешту бізнесмена Григоришина. Міністр визнав, що справді краще було б проводити операцію із затриманням бізнесмена без присутності народного депутата, а зброю і кокаїн вилучати на місці затримання, а не так, як це було зроблено. З обуренням парламентарії сприйняли повідомлення, що міністр, його заступники не були «в курсі» операції, а рішення про її проведення приймав якийсь начальник відділу УБОЗУ. Депутати застерігали керівництво МВС не бути знаряддям кланів у боротьбі за власність.

Також депутати розглянули законопроект «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання».

Анатолій БЕНЬ.

20 жовтня — День працівників харчової промисловості

Шановні працівники харчової промисловості України!

Народні депутати України — члени фракції «Аграрники України» — щиро вітають вас із професійним святом.

Виробнича галузь, у якій ви працюєте, тому й іменується базовою, що разом з іншими складає основу життя країни, добробуту її громадян.

Знаючи, як нелегко працювати в сучасній економічній ситуації, ми щиро вдячні вам за те, що Україна сьогодні нарощує обсяги виробництва, а на полицях магазинів високоякісні українські продукти майже повністю замінили товари закордонних виробників.

Розуміємо, що завдяки вашій наполегливій праці та вмілому господарюванню наша країна виходить на якісно новий рівень у виробництві харчових товарів. Це саме і з вашою допомогою в кожній українській оселі є і хліб, і до хліба.

Фракція «Аграрники України» одним із головних завдань у своїй діяльності вважає проведення таких законодавчих і нормативних актів, які надійно захищали б життєві інтереси громадян та сприяли подальшому розвитку агропромислового комплексу загалом і харчової промисловості України зокрема. Робитимемо все від нас залежне, щоб і надалі примножувалися ваші здобутки, зростав економічний потенціал галузі.

Тож нехай у ваші родини, у кожну українську сім'ю прийде достаток, а ви отримаєте гідне визнання своєї нелегкої праці.

Депутатська фракція «Аграрники України» у Верховній Раді України.

У НОМЕР

Чекати лишилося десять днів

(Початок на 1-й стор.).

Посол також прокоментував заяву Юлії Тимошенко про таємне перевезення «Кольчуг» з Білорусі до України, які начебто тепер під Любечем. «Експерти відвідають цілу низку об'єктів, я б не вдавався зараз у подробиці і не казав би, які саме. Однак їм запропоновано добру співпрацю та доступ до багатьох об'єктів. Я впевнений, що вони використають свої професійні знання та досвід, щоб з'ясувати, чи справді відбулася продаж «Кольчуг»», — заявив Карлос Паскуаль. Командувач Прикордонних військ України Микола Литвин додав, що для передачі «Кольчуг» від однієї країни другій потрібна міжурядова угода, ратифікована Верховною Радою. Тому, на його думку, не варто говорити про перетин державного кордону, оскільки юридичних підстав для цього не було.

На запитання журналістів стосовно справжності плівок колишнього майора держохорони Мельниченка Карлос Паскуаль підтвердив, що у американської сторони немає сумнівів щодо автентичності того запису, який вони аналізували.

Карлос Паскуаль також спростував інформацію, поширену народним депутатом Тарасом Чорноволом, що США мають намір відкрити кримінальну справу щодо Президента України.

Тетяна ПАСОВА.

Складні моменти Києва та Брюсселя

(Початок на 1-й стор.).

Інший дипломатичний представник у НАТО, який захотів залишитися невідомим, на запитання «ГУ» про нинішній стан відносин між Україною та НАТО відповів, що, з одного боку, «ніхто із союзників не висловлював на зустрічі думку про те, що потрібно щось докорінно змінити в стратегічних відносинах, зокрема й підтримку євроатлантичного інтеграційного курсу України». Але, з другого — у штаб-квартирі вважають висунуті США на адресу України обвинувачення «дуже серйозними». І якщо ці обвинувачення підтвердяться, то навряд чи Президент України братиме участь у празькому саміті НАТО. А доки немає остаточних підтверджень продажу «Кольчуг», так само, як і немає остаточної фінальної програми зустрічі на найвищому рівні членів альянсу та їхніх партнерів у Празі, рано робити якісь висновки. На моє запитання про те, коли в Брюсселі будуть відомі всі дійові особи зустрічі в столиці Чехії, представник НАТО відповів, що, можливо, наступного тижня... А відносини альянсу та України на сьогодні він коротко назвав «складним моментом».

Тим часом Київ відвідав головний експерт Міжнародного секретаріату НАТО з питань військової реформи Роб Венмаркес. Він зустрівся з народними депутатами України — членами комітетів ВР з питань національної безпеки та оборони, закордонних справ, євроінтеграції. На запитання «ГУ» про те, чи є в Україні прогрес у реформуванні армії, Роб Венмаркес відповів, що певні зрушення є, зазначивши, що проблеми військової реформи упираються передусім у фінансові питання. У військових мають бути гроші на реформи, щоб заздалегідь профінансувати скорочення кадрів, закриття військових містечок, утилізацію старої зброї. Усе це — надто дороге задоволення, констатував експерт, додавши, що фінансові витрати не можуть лягати виняткового на плечі Міністерства оборони: «Навпаки, багато із перелічених проблем лежать у площині різних відомств, тобто їх треба розв'язувати на загальнодержавному рівні.

Яна СТАДІЛЬНА.

АНАЛІЗ. ПРОГНОЗ

Нам спокій тільки сниться

Так звучать рядки з вірша Олександра Блока «Скіфи» українською. І сьогодні вони сповна і дуже точно характеризують ситуацію у парламенті й довкола нього.

Не встигла виникнути більшість, як її лави почали залишати деякі народні обранці. Опозиція розсилає свої послання по світу і шукає підтримки у керівників іноземних держав. Уряд думає про наступний рік, але не знає, що може бути завтра.

Суддя Київського міського апеляційного суду Юрій Василенко також продемонстрував революційний ентузіазм і порушив кримінальну справу проти громадянина Леоніда Кучми, тобто Президента України. Гірники на три дні припинили видобувати вугілля — хочуть більше грошей.

Що далі?

Народжені перетворити казку на Кафку

Іронізувала молодь наприкінці вісімдесятих, перефразовуючи знамениту радянську пісню «Мы рождены, чтоб сказку сделать былью»... Це була реакція на абсурд, який панував на той час у тодішній країні.

Схожа ситуація і нині. Однак у дещо видозміненій формі. Якщо початок дев'яностих ознаменувався класичною формулою революційної ситуації: «Верхи — не можуть, а низи — не хочуть», то сьогодні є спроба створити її штучно. Причин такої поведінки деяких представників законодавчої гілки влади можна назвати багато, але, на мій погляд, головна — «у каламутній воді легше ловити рибку». Рибка — інтереси, які переслідує кожен з них.

Щоправда, схоже, вони забули крилатий вислів ще одного класика про те, що історія повторюється двічі: один раз — як трагедія, вдруге — як фарс.

Одне слово, ми таки народжені перетворити казку на Кафку...

Діалог... без діалогу

«Наша Україна» після невдачі у боротьбі за крісло Голови Верховної Ради запропонувала владі розпочати діалог про подальший розвиток країни, зокрема з опозицією. Проте невдовзі з'ясувалося, що під терміном «діалог» кожен переслідує винятково власні інтереси.

Радикальна опозиція — відставки глави держави і проведення дострокових президентських виборів. «Наша Україна» хоче домінувати в парламентській більшості, скроєній за її форматом, а відтак формувати уряд. Тоді як Леонід Кучма запропонував формулу конституційної реформи. І хоч би хто що казав, вона таки спрямована на подальшу демократизацію України.

Отож і виникає запитання: чи ймовірний діалог влади і опозиції за таких протилежних позицій? Чи зможуть опоненти почути одне одного?

Не раз доводилося писати про той історичний досвід, який накопичили країни Європи в переломні моменти власного розвитку. Скажімо, та сама Польща чи, приміром, Іспанія. Чи ми й надалі винаходитимемо український велосипед?

На мій погляд, сьогодні не так важливо, яке буде прізвище у наступного Президента України. Найважливіше інше: як ми розвиватимемося далі? Чи нарешті завершиться перманентна боротьба за владу, власність, фінансові потоки і ринки збуту? Чи зможуть народні обранці сказати, які умови соціального захисту створять вони для знедолених, про яких вони гучно згадують під час чергової «революції» на майдані?

Бюджетні пристрасті

Протистояння деяких депутатських груп з урядом сьогодні сягнуло апогею. Це яскраво показав бюджетний процес, який розпочався у Верховній Раді. Фактично парламентарії торпедували проект, запропонований Кабінетом Міністрів, і затвердили у першому читанні цифри, запропоновані Комітетом ВР з питань бюджету. Зрозуміло, можна говорити про перший дзвінок для уряду Анатолія Кінаха. Однак сьогодні хочу звернути увагу на інше.

Мал. Віктора ПОПОВА.

Відомо: благими намірами вистелена дорога до пекла. Такими ж добрими були наміри народних обранців минулого скликання, коли вони в бюджет нинішнього року заклали нереальні цифри доходної частини і водночас відновили дію всіх соціальних пільг.

Уряд не проти збільшення доходів держави. Однак він дивиться на ситуацію реалістичніше. Адже, щоб отримати додатково наступного року більш як вісім мільярдів гривень, треба фактично перекроїти все економічне законодавче поле, скасувати всі пільги і порекомендувати декому з народних обранців повернути в Україну кошти з офшорів.

Отож проблема полягає не в тому, яке прізвище буде наступного року в глави виконавчої гілки влади. А в тому, що наступної осені наступник Анатолія Кінаха, якщо таке станеться, отримає вчергове на горіхах за невиконання нереального бюджету. Хіба що станеться якесь диво... Але у казки вірять лише дітки, які ще й не ходять у садочок...

Дороги, які вибираємо

Безумовно, втрати, яких зазнала більшість після затримання правоохоронцями народного депутата Володимира Сівковича і російського бізнесмена Костянтина Григоришина, свідчать про ознаки парламентської кризи.

Заява одного з координаторів «Регіонів України» Раїси Богатирьової про необхідність відставки уряду і голосування за бюджет-2003 — ознаки наближення урядової кризи.

Плюс погрози гірників розпочати страйки можуть загострити ситуацію в Україні.

Тобто дощова осінь погрожує першими заморозками політичний і економічний стабільності. І не тільки держави, а й нашій. Тих громадян, на податки яких утримуються всі гілки влади.

Щоправда, днями Конституційний Суд України виніс позитивний вердикт проекту конституційної реформи. З'явилася основа для початку діалогу. І не тільки влади й опозиції, а й між політичними силами, які є в парламенті.

Володимир КОРОЛЮК.

гордість треба мати!

Зрештою, скандал вдалося трохи пом'якшити, але на конференцію «Розширення ЄС і НАТО: перспективи для України» за участю представників української влади та опозиції, президента і прем'єра Польщі, високопоставлених гостей з Угорщини та Румунії, прем'єр-міністра Швеції Йорана Перссона і представників Євросоюзу 15 жовтня до Варшави Леонід Кучма все-таки не поїхав. У цей час він зустрічався з іранським президентом.

Кучма прибув до Польщі 16-го, щоб по закінченні конференції зустрітися з президентом РП Александром Квасневським і Верховним представником ЄС з питань зовнішньої політики і безпеки Хав'єром Соланою. На спільній прес-конференції за підсумками зустрічі наш Президент уже не згадував ні про яке «втручання», подякувавши Польщі за організацію «круглого столу», присвяченого такій важливій для Києва темі. А Хав'єр Солана підсумував думки представників Євросоюзу, прибулих до Варшави, так: «Я хочу сказати панові Кучмі дуже щиро, як другу. Курс нинішньої України не наближує її до європейських інститутів, а тільки віддаляє. Тож зміна курсу необхідна». Він порадив також бути обачнішими в питаннях продажу власних озброєнь.

Фото УНІАН.

На продовження «іракської» теми під час конференції секретар Ради національної безпеки та оборони України Євген Марчук попросив колишнього Генсека НАТО Хав'єра Солану, за старим звичаєм, посприяти в отриманні Києвом запрошення на листопадовий саміт НАТО в Празі. Через скандал з «Кольчугами» участь українського Президента в цій зустрічі викликає великі сумніви. Запросять чи не запросять, певною мірою залежатиме від висновків групи американських і британських експертів, котрі, як очікується, буде оприлюднено через сім—десять днів у Лондоні Варшавська конференція навряд чи могла посприяти позитивному вирішенню питання.

А щодо підсумків «круглого столу» загалом, то польська газета «Трибуна» сформулювала їх так: «Головне, що завдяки ініціативі організованої польською стороною конференції обидві сторони українських суперечностей могли в присутності політиків інших держав розмовляти про майбутнє своєї країни».

Утім, між розмовляти і вести бесіду, як між чути і слухати, є не велика, але істотна різниця. На думку багатьох політиків, про те, що діалог у Варшаві відбувся, можна казати з натяжкою. Влада й опозиція продемонстрували різне розуміння і європейських цінностей, і шляхів подолання політичної кризи в Україні. До того ж думку глави держави у Варшаві представляв не Президент, а глава його адміністрації, який «від імені та за дорученням» заявив про готовність влади розмовляти з опозицією. Сам Леонід Кучма на прес-конференції у Варшаві сказав, що умовою такого діалогу має бути безкорисливість його опонентів: «Якщо та сторона здатна на це і її не цікавлять посади і портфелі, то можна розмовляти». «Знайдіть ще одну країну, де політичні сили не можуть домовитися, а їздять з простягнутою рукою по світах і кричать «помогітє». Треба ж бо гордість національну мати!» — підсумував Президент.

Усупереч побоюванням Александр Квасневський і за «чужим столом» підтримав Кучму, заявивши, що нинішні антипрезидентські демонстрації в Україні не є найкращим засобом здійснення політичних перетворень. «Термін Президента і в Україні, і в Польщі, і в інших державах окреслений Конституцією», яку треба поважати, сказав Квасневський.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

На знімку: Хав'єр Солана, Леонід Кучма і Олександр Квасневський на спільній прес-конференції у Варшаві.

Вони й досі моляться ведмедям

А ЯК У НИХ

Блага цивілізації, схоже, так захопили нас, що ми і не уявляємо світ без автомобілів, телефонів, комп'ютерів, пральних машин та сковорідок «Тефаль». Однак на землі ще збереглися народи, які не лише не знають, що таке «Тефаль», а й зимують у лісі, ведуть натуральне господарство (я тобі — рибу, ти мені — м'ясо), живуть у таких хатинах, котрі можна побачити хіба що у природничих музеях під вивісками «Житло первісних людей». Я познайомилася з життям одного з таких народів.

Ханти мешкають у Сибіру, в межиріччі Іртиша та Обі. Основні їхні промисли — рибальство та мисливство. Довгими сибірськими зимами (з жовтня по квітень) чоловіки полюють. Переважно на білок, гусей, норок, лосів, ведмедів. До речі, ханти — язичники. Їхнє верховне божество — ведмідь. Після кожного вдалого полювання на цього звіра чоловіки святкують: неодмінно одягають берестяні маски, щоб дух ведмедя не здогадався, хто його вбив. Голову останнього вбитого клишоногого кладуть на видноті, прикрашають бісером та моляться до неї, як до ікони. А черепи попередніх убитих ведмедів складають до святого місця — лабазу. Ті, хто не відають, що це таке, можуть запросто сплутати його з будкою: така ж сама дірка, такі само дах і розміри.

Хантийського господарства не можна уявити без північних оленів. Подейкують, деякі багаті сім'ї мають до семисот оленів. Однак на власні очі в цьому пересвідчитися мені не вдалося з двох причин. Перша —не сезон (ханти приходять на стійбища лише з настанням справжніх холодів). Друга — цивілізація так тисне на хантів, що вони всіляко намагаються захиститися від світу: вельми неохоче спілкуються з людьми, не пускають на свої празникування сторонніх. До речі, тут найбільше шанують день зміни полювання на рибальство. Його святкують наприкінці березня. Це щось на зразок Олімпійських ігор: лучники вправляються у стрільбі, відбуваються перегони на оленях тощо. Як і на справжніх Олімпійських іграх, чоловічі та жіночі змагання проходять окремо.

На жаль, цивілізація протягом XX століття надто згубно вплинула на північні народи. А почалося все з радянського освоєння Сибіру в п'ятдесятих. Тоді Хрущов наказав будувати для хантів компактні поселення. Звичайно, народ, який сотні років вів кочовий спосіб життя, не зміг і року втриматися в таких поселеннях. Контакт з цивілізацією, однак, «познайомив» хантів з оковитою. З'ясувалося, що цей народ неприродно швидко звикає до спиртного. У шістдесятих, коли на Півночі були перебої з поставками останнього, ханти купували ящиками одеколон. Нині середня тривалість життя цього народу — 30—40 років. Ханти живуть так мало не лише через хронічний алкоголізм. Попри те, що вони спритні рибалки, ханти й досі не вміють плавати. Мало того, коли хтось з них тоне, інший не рятує товариша, бо вважається, що це богиня ріки забирає його собі. Медичне обслуговування хантів на сучасному рівні

просто неможливе через їхній кочовий спосіб життя. Газонафтові компанії постійно забруднюють нафтою місцеві річки та болота.

Сьогодні представники сучасного світу намагаються врятувати хантів та їхню давню культуру. Але проблем збереження цього унікального народу ще дуже багато. І найбільша серед них — співіснування двох різних цивілізацій.

Тетяна ПАСОВА.

Сургут—Київ.

На знімку: хантийки носять лише традиційний одяг, прикрашений бісером та вишивкою, і не визнають сучасного вбрання.

Фото авора.

Ех, покатаю!

ЗНАЙ НАШИХ!

Громадянина сьогодні не здивуєш елітним лімузином, але це яскраво-червоне диво навіть у жінок викликає бажання спекотним літом проїхатися на ньому з вітерцем — і по асфальту, і сільською місцевістю — щоб відчути на ходу свіжий запах лип, і зелені гілки щоб псували зачіску і лагідно торкалися руки біля вигину ліктя...

— Я тільки один день покатався вулицями, — розповідає автор цього сміливого виклику традиціям, фанат автомобілізму із Олександрії Сергій Юдін, — і мене тричі запитували: де купив?

Цього і варто було чекати — тому що такого у нас не купиш ніде. Його машина проста і доступна зусебіч — і технічно, і фінансово, і навіть у розумінні посадки в його невигадливий салон.

— Сергію Івановичу, це сміливий крок — так замахнутися на устої, — звертаюся до конструктора. —Де ж, власне, кузов?

— Дизайнер Анатолій Шурдук настільки зекономив на пластмасі, що кузов став малопомітним, — відповідає Юдін. — Ось пофарбували у червоний, тепер краще видно.

Краще стало видно не тільки кузов, а й коліна жінок, що сидять позаду. Які до того ж на поворотах верещать і чіпляються руками за сусідів, боючись випасти через неіснуючі двері.

— Та ні, — досадливо морщиться конструктор, — це не тому ми так зробили. Просто кузов сам по собі дорогий и потребує грошей на ремонт. Наші кузовні деталі зроблені за принципом пластмасового тазика, і за ціною такі самі.

Заради тієї ж простоти елементарною зробили раму машини. Її зварили із безшовних труб.

...Варто лише самому (подумки перехрестившись) взятися за кермо, як відчуваєш приплив зовсім нових відчуттів. По-спортивному тугі педалі, точне конкретне кермо, жорсткий важіль коробки одразу викликають у пам'яті відважні поїздки на гоночних баггі.

Автомобільчик навдивовиж швидкий, адже 540 кг його ваги — ніщо для сорокасильного двигуна від «Запорожця». Забуті після кількох років катання на іномарках відчуття: ця машина їде не завдяки чомусь, а всупереч. Відчуваєш, як машина долає сили тертя й інерції, як «потіє» маслом двигун, як натягуються троси, тяги. А конструктор гне свою лінію:

— На чому їздили після війни у Франції, Німеччині? —запитує Сергій Іванович. — На найпростіших машинах із елементарних матеріалів. У нас на селі доживають свій вік мотоцикли як підручний засіб, і ми не маємо нічого замість них. Люди змушені заводити у господарстві коней. Хіба це нормально для центру Європи на початку третього тисячоліття?

Фото авора.

Ось якби ще хто-небудь взявся випускати таку машину хоча б невеликими партіями... До речі, творці цього, шедевру з самого початку закладали в конструкцію можливість масового виробництва.

А ось імені у цього дива автомобілебудування поки що немає. «Автомобіль Юдіна і Шурдука», вважають конструктори, ніби не скромно.

— Придумаєш ім'я, — кажуть, — і вже все, робота завершена. Нехай їздить поки що без імені...

Ігор ШИРОКУН.

Кіровоградська область.

А ЩЕ БУВ ВИПАДОК

■ *Запитання по суті*

Полювання на гриби та... «Беркут»

Працівники лісової охорони об'єднання «Рівнеліс» спільно з бійцями «Беркута» затримали групу браконьєрів. За інформацією агентства «Оглядач», інцидент стався під час рейду в лісових масивах Соснівського лісогосподарства. Лісники та міліціонери натрапили на трьох озброєних чоловіків. Під час затримання трійця чинила опір, а один з браконьєрів вистрелив у «беркутівця». На щастя для обох, заряд не влучив у ціль.

Затримані, з'ясувалося, були мешканцями села Городниці, що в Новоград-Волинському районі Житомирщини, які ніде не працюють. У них вилучено незареєстровані мисливські рушниці, набої та саморобні ножі. Не мудруючи лукаво, приятелі пояснили своє перебування в лісі збиранням грибів. А навіщо їм знадобилася зброя і за кого вони прийняли бійця «Беркута», з'ясовує слідство.

■ *Шерше ля фам*

У «братків» з'явилися «сестрички»

Правоохоронці затримали двох жительок Львівщини, які у серпні побили й пограбували 64-річного італійця.

Сталося це в селі Великій Вільшаниці Золочівського району. Громадянин Італії Муессо Колоджеро приїхав у гості до родини. А коли 30-річна господиня на деякий час відлучилася, до будинку ввірвалися двоє невідомих. Вони, погрожуючи вбивством та застосувавши фізичне насильство, відібрали тисячу євро, дві тисячі гривень та особисті речі на значну суму.

Грабіжниками, з'ясувалося, були мешканки Золочева — 23-річна медсестра шпиталю однієї з військових частин та 21-річна працівниця одного з ринків, **інформує УНІАН.**

■ *І таке буває*

Склероз: не боляче й вигідно

Найстарший діючий підприємець України мешкає, звичайно ж, в Одесі. Він — власник фірми, що торгує товарами народного споживання. І, судячи з даних податкової служби, вельми успішно.

Саме завдяки податківцям і стало відомо про «дідуся вітчизняного бізнесу». Вони повідомили лише ім'я патріарха — Володимир. Прізвище не називають «з етичних міркувань». Міркування ці виникли у зв'язку з тим, що літній бізнесмен похилого віку приховав від держави 137 тис. гривень (майже 26 тис. дол.) власних доходів. При цьому сам Володимир, посилаючися на похилий вік, стверджує, що він просто забув сплатити податки.

Такого одесита вихваляти б за молодечу силу та вміння на схилі літ вести бізнес, зазначили в обласній податковій адміністрації. Якби не одна обставина — склероз, на який посилається старійшина українських бізнесменів. Корислива в цієї хвороби причина чи вона пояснюється виключно віком, нині має з'ясувати розслідування, **повідомляє ІТАР-ТАКС.**

■ *Побачене в дорозі*

Качани під стріхою — дівка на виданні

Під час збору матеріалу для свого роману «Циклон» видатний український письменник Олесь Гончар побував на Буковині. Навідався він сюди одразу після руйнівної повені 1969 року. Військові надали йому можливість політати над затопленими селами Кіцманського й Вижницького районів на гелікоптері. На суходолі письменник долав водні перепони на борту всюдихідної амфібії.

У цій мандрівці Олеся Гончара супроводжував тодішній керівник обласної організації Спілки письменників України, автор багатьох популярних повістей і романів Володимир Бабляк. Подробиці перебування видатного майстра на Буковині він описав в своєму чудовому нарисі «Верем'я», що був опублікований у журналі «Україна».

Олесь Гончар, за твердженням Бабляка, мав уразливу душу. Він гірко плакав, коли бачив людське горе, спричинене апокаліптичною повінню. Вперше таке сталося в селі Глинниця Кіцманського району, коли солдати Чернівецького гарнізону знімали з хати посивілого за одну ніч місцевого музиканта, в якого помутився розум. Він сидів на даху своєї напівзруйнованої домівки серед вируючих повеневих вод і грав на тромбоні сумну буковинську мелодію. До речі, цей музика свого часу брав участь в озвученні знаменитої кінострічки «Білий птах з чорною ознакою».

Десятки таких вражаючих фактів занотував письменник у своєму записнику. Згодом вони були використані в «Циклоні».

Володимир Бабляк згадав і про те, що Олесь Терентійович, проїжджаючи Буковиною, звертав увагу й на інші деталі, які не мали прямого стосунку до повені. Так, у Новоселицькому та Хотинському районах йому впали у вічі качани кукурудзи, що висіли на жердках під стріхами сільських хат. Побачивши ці атрибути, письменник попросив зупинити авто й підійшов до однієї з жінок, що саме стояла на обійсті. Олесь Терентійович попросив пояснити йому значення цих символів. Молодиця вдовольнила інформаційну спрагу письменника.

— Качани, — сказала вона, — вивішують у тих оселях, де є дівки на виданні. Це дуже давній предківський звичай.

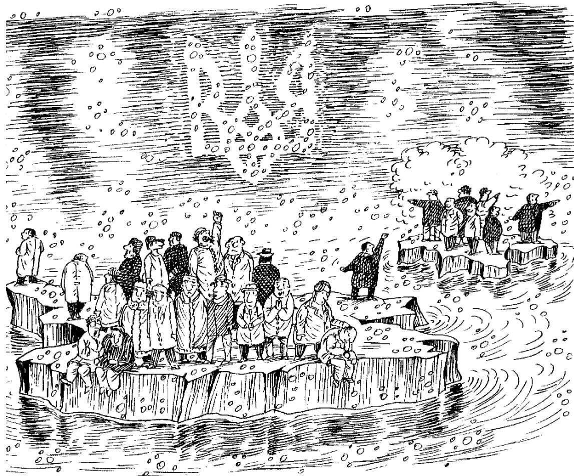
Олесь Терентійович зафіксував ці слова у своєму записнику. Однак красиву деталь з народного побуту він не встиг вплести в канву своїх творів: обірвалася нить його життя.

Цей чудовий предківський звичай поступово відходить у забуття. Та, на щастя, не скрізь. Днями я їхав селом Клішківці Хотинського району. Бачу, а під багатьма причілками видніються ваговиті грона кукурудзи. Їх символічний підтекст можуть розшифрувати лише буковинці. Качани гейби промовляють до холостяків: будьте уважні, в цьому домі підростає наречена.

Василь БАБУХ.

Фото Ольги ВОЛОВЕНКО.

ЕВОЛЮЦІЯ виконавча гілка влади

IV. Президент бере на

Про обрізання гілок

16 травня 1993 року закінчився термін дії надзвичайних повноважень уряду, тож Кабмін докладав зусиль для його продовження. 18 травня газета «Урядовий кур'єр» оприлюднила звернення кількох спілок підприємців до Президента та Верховної Ради з вимогою продовжити законодавчі повноваження уряду. Цього самого дня з доповіддю «Про соціально-економічне і політичне становище в Україні та шляхи виходу з нього» виступив у парламенті Прем'єр-міністр Л. Кучма. Змалювавши невтішну економічну картину, **глава уряду зазначив, що «інструментарій управлінський у Кабміні лишився той самий, що був при Союзі, треба лише по-чесному поділити колишні функції ЦК і Радміну (...) Дайте, шановні депутати, управлінські важелі хоча б до рівня району. Президент уже ці об'єктивні проблеми Кабміну підтримав (...) Країні потрібна сильна виконавча влада (...) Уряд і я, як Прем'єр-міністр, знову змушені звертатися за підтримкою і повноваженнями.** Я вже говорив про спеціальний режим управління економікою. Підпорядкування уряду Нацбанку, Антимонопольного комітету і Фонду держмайна (вони вже перебували в оперативному управлінні уряду. — **С. Л.**), подвійне підпорядкування державних адміністрацій на місцях і право Кабінету Міністрів видавати декрети до 18 травня 1994 року — це необхідний мінімум складових такого спеціального управління». Під час обговорення пропозиції одні депутати звинувачували уряд в тому, що він не використав наданих повноважень, інші — що забагато на себе брав. Але загалом із 56 депутатів, які виступили, 23 висловилися за продовження повноважень уряду. Після дводенного обговорення слово взяв **Президент України Л. Кравчук і сказав те, що від нього хотіли почути ще у 1991 році: «Моя позиція така. Президент бере на себе безпосереднє керівництво Кабінетом Міністрів, тобто очолює його. Верховна Рада вносить відповідні зміни до Конституції. Президент формує уряд і бере на себе виконавчу владу... Президент не ставить питання про додаткові повноваження. Він ставить питання так: Верховна Рада надає йому одне повноваження — видавати укази з неврегульованих законодавством економічних питань, які втрачають силу після прийняття Верховною Радою відповідного закону** (...) Інший варіант знайти важко. І ось чому. Скажімо, уряд видає декрети, а Верховна Рада — закони. Уряд зупиняє закони, а Верховна Рада накладає вето на декрети. Повне безладдя (...) Тому треба все поставити на свої місця. Ви розумієте, що сталося. Ми передали свою роботу уряду, але нам хочеться, щоб він робив її за нашим замовленням». Голова ВР І. Плющ так висловився з цього приводу: «Гілок влади є три. І коли, образно кажучи, на одній гілці дерева з'являються «конкуренти», то при формуванні крони їх вирізають» («ГУ», 22 травня 1993 р.). Глава парламенту наголосив, що в структурі виконавчої влади має бути лише одна гілка, а закони повинна творити Верховна Рада. Після цього взяв слово **Л. Кучма і заявив, що з огляду на бажання Президента зосередити в своїх руках усю виконавчу владу, він просить прийняти його відставку з поста Прем'єр-міністра.** До речі, одним з найполум'яніших захисників Л. Кучми на той час був Степан Хмара, котрий заявив, що перший керівник найвищого рангу, який хоче добра Україні, але, працюючи з перев'язаними крилами, не може здійснити своїх планів. І заважали йому, на думку Степана Ільковича, Президент і Голова ВР. Л. Кучма знову закликав підтримати рішення Президента та його прохання, але парламент відмовився прийняти відставку Прем'єр-міністра.

Фото з архіву «ГУ».

18 травня 1993 р. — ложа уряду під час сесії ВР. Л. Кучма просить парламент «по-чесному поділити колишні функції ЦК і Радміну» та надати йому додаткових повноважень. Президент Л. Кравчук — проти.

Повернення повноважень

Водночас Президенту та Верховній Раді було повернуто відібрані в листопаді 1992 року повноваження. Крім того, парламент вніс зміни до Конституції, за якими Президент здобув право ухвалювати «укази з питань економічної реформи, неврегульованих законами України, які діють до прийняття відповідних законів». Однак «політичні хвилі», викликані цим рішенням, продовжували розходитися. Зокрема, 27 травня керівники спілок підприємців, юристів, фермерів звернулися з відкритим листом до Президента, Верховної Ради, народу України, в якому наголошували, що «будь-яка комплексна реорганізація виконавчої влади призведе лише до хаосу (...). Найнадійнішим знаряддям покликані бути професійно діючий і авторитетний уряд та чітко функціонуюча система органів місцевої виконавчої влади, а не темне коло колись всемогутніх осіб, які всіляко намагаються утриматися в коридорах влади. Повсякденна поточна функція Кабміну повинна полягати у формуванні рішень. Такими нормативними актами мають стати декрети уряду, які протягом місяця, якщо вони торкаються поточного законодавства, повинні бути або підтверджені Президентом, або ним заблоковані. На це Кабмін мусить мати повноваження, надані Верховною Радою. Повноваження, пов'язані зі зміною законодавчих актів, покласти на Президента. Якщо ВР протягом трьох місяців переведе президентський універсал до розряду законів, то він набирає чинності». А **Українська спілка промисловців і підприємців взагалі запропонувала «усунути дублювання у виконавчій владі та надати всю повноту повноважень в управлінні економікою Кабінету Міністрів на чолі з Л. Кучмою».** Натомість Всеукраїнське об'єднання підприємців заявило, що треба підтримати ініціативу президента, бо, «незважаючи на бурхливу декретотворчість, уряд не тільки не поліпшив економічне становище, а й катастрофічно погіршив його» («ГУ», 1 червня 1993 р.). Осторонь не залишилися навіть письменники: вони закликали ВР якнайшвидше надати всі необхідні повноваження Президентові. «Уся відповідальність повинна лягти на плечі Президента України і його виконавчих структур, які потребують серйозного переукомплектування», заявили Олесь Гончар, Павло Загребельний, Юрій Мушкетик та інші класики. Фактично саме в цей час почалося розмежування на прихильників і противників Л. Кравчука і Л. Кучми.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

17 червня 1993 р. — шахтарі біля ВР вимагають проведення референдуму про довіру Президентові і Верховній Раді. Парламент здався.

1—2 червня депутати Верховної Ради в присутності Президента і Прем'єр-міністра обговорювали проекти нової структури державної виконавчої влади. По суті, під час дискусії йшлося про те, якою бути Україні —парламентською чи президентською республікою. Л. Кравчук заявив, що «Президент фактично і юридично, як кажуть, де-факто і де-юре, очолює уряд, бере пряму відповідальність за його роботу і підписує урядові документи». Тобто, таким чином в одних руках зосереджувалися і уряд, і вертикаль виконавчої влади по лінії держадміністрацій. Після цього більшість депутатів почали заявляти про можливу диктатуру Президента, яка обов'язково встановиться після надання додаткових повноважень Л. Кравчуку. Проте це обговорення результатів не дало: **депутати відхилили пропозицію, щоб президент очолював Кабінет Міністрів, але водночас не підтримали проект закону про надання урядові повноважень протягом року видавати декрети.** Так само не був прийнятий запропонований Президентом закон «Про структуру державної виконавчої влади». Голова ВР І. Плющ з властивим йому гумором зазначив, що голосування засвідчило відсутність кризи влади в Україні. Відтак і Президент України Л. Кравчук, виступаючи 10 червня на Українському телебаченні, зазначив, що «слід припинити розігрувати карту кризи виконавчої влади». Хоча й визнав: «Говорити взагалі про відсутність кризи було б просто недоречно — вона є, є в тому розумінні, що важко виконувати свої повноваження і представницьким, і виконавчим органам (...) Я підтримую пропозиції про те, щоб визначитися щодо владних структур, прийняти відповідні закони і провести вибори, причому йдеться про всі гілки влади». Так 10 червня Л. Кравчук вперше оприлюднив свою згоду піти на дострокові вибори Президента. Ці події відбувалися на тлі шахтарського страйку — 11 червня на Донеччині не працювало майже 150 підприємств. Головна вимога: провести референдум про довіру Президентові та Верховній Раді. 11 червня Президент призначає Юхима Звягільського Першим віце-прем'єр-міністром України, маючи надію, що вихідцю із шахтарського краю вдасться вгамувати страйкарів.

Чи потрібен інститут президентства?

Виступаючи 15 червня в парламенті, Л. Кравчук зазначив, що коли йдеться про довіру до Верховної Ради, то депутати мають самі вирішити питання про вибори. А стосовно Президента «в Конституції немає положень про те, що Верховна Рада приймає рішення про такий референдум безпосередньо», — додав він. Проте Л. Кравчук, користуючись правом законодавчої ініціативи, запропонував прийняти рішення про вибори до Верховної Ради і водночас визначитися з проведенням референдуму про довіру Президентові.

Окрім того, Л. Кравчук запитував: може, слід визначитися стосовно характеру влади, її структури, чи потрібен інститут президентства, чи, може, обійдемося без нього. «Якщо народ висловиться за скасування інституту президентства, тоді Президент, природно, втратить владу. І тоді вже референдуму про довіру просто не потрібно», — зазначив він («ГУ», 16 червня 1993 р.). І, може, якась з цих пропозицій була б підтримана депутатами, але... **виступив Прем'єр-міністр Леонід Кучма. Він заявив, що проблеми шахтарів можна було б розв'язати в робочому порядку, коли б парламент не відмовив урядові у додаткових повноваженнях та коли б Нацбанк було підпорядковано урядові. І парламент не підтримав жодної з пропозицій Л. Кравчука. А натомість Л. Кучмі доручили підготувати перелік заходів, які унеможливлювали б економічний колапс.**

Фото з архіву «ГУ».

16 червня 1993 р. — сьома сесія ВР. П'ятий день перебування Юхима Звягільського на посаді Першого віце-прем'єр-міністра. Через три місяці його буде призначено в. о. Прем'єр-міністра.

Прем'єр «надзвичайного комітету»

16 червня Л. Кравчук видав указ «Про невідкладні заходи щодо стабілізації економічної та політичної ситуації в Україні». Цим указом утворювався надзвичайний комітет Кабінету Міністрів з питань оперативного управління економікою. Прем'єр-міністра Л. Кучму було призначено головою комітету. До його складу увійшли Перший віце-прем'єр, віце-прем'єр з питань економічної реформи, віце-прем'єр з питань АПК, міністри економіки та фінансів, голови Нацбанку і Фонду держмайна. Л. Кравчук закріпив за собою безпосереднє керівництво Кабміном. С. Головатий заявив, що, вживши слово «безпосереднє», Л. Кравчук порушив Конституцію України. Сам Л. Кучма, коментуючи указ Президента, сказав, що його видання і зміст були для нього цілковитою несподіванкою. Указ, на думку Л. Кучми, «негативно впливає на дієвість роботи Кабміну, чи не єдиного ефективного органу в Україні. І хоча Президент є найвищою посадовою особою в державі, чиї рішення обов'язкові до виконання, ситуація, що створилася, не дає можливості Прем'єр-міністрові нормально виконувати свою роботу. І вже 21 червня Л. Кравчук зупинив дію указу «Про невідкладні заходи...».

17 червня Верховна Рада під тиском страйкарів таки ухвалила постанову «Про проведення Всеукраїнського референдуму щодо довір'я (недовір'я) Президенту, Верховній Раді». Референдум мав відбутися 26 вересня 1993 року. Але одразу після прийняття постанови деякі депутати заявили, що це рішення суперечить Конституції та законам України. «Народна рада» назвала це рішення «політичними іграми, спрямованими на продовження державного перевороту» і закликала провести дострокові президентські та парламентські вибори.

24 червня Л. Кравчук «з метою усунення паралелізму в роботі адміністрації Президента та Кабінету Міністрів» ліквідував соціально-економічну раду Президента та апарат радника Президента з соціально-економічних питань, комісії та апарат радників Президента з питань науки, з політико-правових питань та зі зв'язків з міжнародними фінансовими установами і контролю за зовнішньоекономічною діяльністю. Так Л. Кравчук зреагував на звинувачення, що його адміністрація перетворюється на паралельний уряд.

▼ (Продовження. Початок у №№ 71, 84, 94, 104, 115, 124, 163, 173, 183.)

себе... І не втримує

Референдум, що не відбувся

Тим часом, вгамувавши страйкарів, влада почала робити обережні кроки в зворотний від референдуму бік. Л. Кравчук, виступаючи 15 липня по Українському телебаченню, казав: «Я не проти референдуму про довір’я або недовір’я Президентові і Верховній Раді. Однак треба врахувати ту обставину, що це буде дорадче консультативне опитування, а не референдум, як такий». Водночас **опитування, проведене Інститутом соціології АН України, свідчило, що 47 відсотків громадян оцінюють соціально-економічну і політичну ситуацію як катастрофічну, 42 — як кризову і лише 0,8 відсотка респондентів вважали, що цей стан добрий або нормальний.** Тобто, влада була обізнана із настроями громадян і розуміла, що під час референдуму буде висловлено недовіру і Верховній Раді, і Президентові. Щоб цього не сталося, треба було уникнути референдуму. І 6 серпня Президія Верховної Ради «після численних звернень стосовно доцільності проведення референдуму» прийняла постанову про проведення у третій декаді серпня пленарного засідання сесії ВР для повторного розгляду питань, пов’язаних з проведенням референдуму про довір’я (недовір’я) Верховній Раді та Президентові.

26 серпня депутати зібралися на сесійне засідання. Президент України Л. Кравчук зазначив, що проти референдуму він ніколи не виступав і не виступає, проте постанова про референдум порушує Конституцію. На думку Л. Кравчука, поява цього документа «була обумовлена компромісним варіантом вирішення досить складної, кризової соціально-політичної ситуації, що цей компромісний варіант ухвалювався без врахування конституційних норм.

Депутати два дні обговорювали проблему референдуму, але жоден із проектів постанови не було підтримано.

«Законодавчу владу — Президенту, виконавчу — прем’єру...»

31 серпня Прем’єр-міністр Л. Кучма представив у парламенті Програму діяльності уряду на 1994 рік. А напередодні Л. Кравчук звільнив за власним бажанням з посади віце-прем’єр-міністра з питань економічної реформи Віктора Пинзеника. Своє рішення про відставку він пояснив тим, що «вичерпав можливості пробивати рішення чи стримувати їх прийняття». На думку В. Пинзеника, у цій ситуації «потрібний надзвичайний орган оперативного управління економікою з особливими повноваженнями. Це міг би бути і Кабінет Міністрів, але за умови серйозних кадрових змін».

31 серпня 1993 р. — сесія ВР. Прем’єр Леонід Кучма заявляє про потребу надзвичайних економічних заходів і просить надати урядові право видавати декрети.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Сам Л. Кучма, виступаючи 31 серпня у парламенті, заявив: «Я зовсім не прихильник впровадження в Україні надзвичайного стану. Сам по собі надзвичайний стан нам нічого не дасть. А от надзвичайні економічні заходи в наших надзвичайних економічних умовах є суворою життєвою необхідністю. Оскільки надзвичайні заходи повинні бути саме в економічній сфері, то реалізувати їх може лише Кабінет Міністрів». Після цього прем’єр виклав своє бачення необхідних повноважень уряду. По-перше, це створення єдиної цілісної вертикалі виконавчої влади з підпорядкуванням місцевих держадміністрацій Кабміну. По-друге, надання урядові права оперативно приймати декрети для термінового регулювання соціально-економічних процесів. По-третє, підпорядкувати урядові Нацбанк. Почетверте, надати право прем’єрові призначати і звільняти керівників міністерств і відомств, окрім тих, що виділені в Конституції, створювати і розформовувати ланки виконавчої влади. А закінчив Л. Кучма свій виступ словами: «Законодавчу владу — Президенту, виконавчу — Прем’єр-міністру, Конституцію — Верховній Раді». Тобто в ситуації, коли над Верховною Радою та Президентом навис дамоклів меч довіри чи недовіри, Прем’єр-міністр жодним словом не обмовився про свою можливу відставку і виявив бажання взяти на себе додаткові повноваження. Але вже 4 вересня Л. Кучма подав Л. Кравчуку заяву про відставку. Інформацію про це одразу спростував прес-секретар Кабміну Д. Табачник, та 10 вересня прес-служба Президента повідомила, що Л. Кучма заяву подав, проте Л. Кравчук попросив його продовжувати виконувати обов’язки на період до розгляду питання Верховною Радою.

Всіх у відставку

21 вересня Верховна Рада лише з третього разу задовольнила прохання Л. Кучми про відставку з посади глави уряду. Сам прем’єр у заключному слові сказав, що в Україні нині сильної центральної влади немає, а вся наша економіка тримається на особистих зусиллях регіональних лідерів і так званого «червоного директорату». А щоб разом із прем’єром відправити у відставку і його уряд, парламенту довелося вносити до порядку денного питання про довіру чи недовіру складу Кабміну. Отож було вирішено й долю «команди Кучми». Урядування кабінету Л. Кучми запам’яталося декретами, що спотворили законодавче поле України, трастовими махінаціями, більш як 10-тисячною інфляцією, постійними проханнями прем’єра надати йому додаткових повноважень...

12 вересня 1993 р. — мітинг-реквієм на пл. Б. Хмельницького у Києві до 60-ї річниці голодомору. Л. Кучма ще Прем’єр-міністр, але вже подав заяву про відставку.

Фото Якова ДАВИДЗОНА.

Верховна Рада запропонувала Президентові сформувати новий уряд та винести на розгляд кандидатури членів Кабміну, які відповідно до Конституції має затвердити парламент. 22 вересня Л. Кравчук призначив виконуючим обов’язки Прем’єр-міністра Юхима Звягільського.

Через день, 24 вересня, Верховна Рада повернулася до проблеми референдуму про довіру Президентові та Верховній Раді. Л. Кравчук запропонував замість референдуму провести дострокові парламентські вибори, пообіцявши: «Того дня, коли нова Верховна Рада збереться на своє засідання, я звернуся до народу з проханням провести дострокові вибори Президента». Проте, схоже, депутати вирішили перестрахуватися і, відмінивши постанову про проведення референдуму, призначили на 27 березня 1994 року дострокові вибори Верховної Ради, а на 26 червня 1994 року — дострокові вибори Президента.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

(Далі буде.).

21 вересня 1993 р. — міліцейський кордон біля ВР. Пікетувальники вимагають проведення референдуму про довіру парламенту і Президенту. Цього ж дня Верховна Рада приймає відставку Л. Кучми.

Фото Якова ДАВИДЗОНА.

ОГОЛОШЕННЯ

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ АКЦІОНЕРНОГО БАНКУ "ІКАР-БАНК" СТАНОМ НА 01.10.2002 РІК

Звіт про фінансові результати

(тис.грн.)

РЯДОК	НАЙМЕНУВАННЯ СТАТТІ	НА 01/01/2002	НА 01/10/2002
1.1	ПРОЦЕНТНИЙ ДОХІД	10419	8217
1.2	ПРОЦЕНТНІ ВИТРАТИ	-5001	-4104
1	ЧИСТИЙ ПРОЦЕНТНИЙ ДОХІД	5418	4113
2.1	КОМІСІЙНИЙ ДОХІД	2596	3410
2.2	КОМІСІЙНІ ВИТРАТИ	-368	-329
2	ЧИСТИЙ КОМІСІЙНИЙ ДОХІД	2228	3081
3	ДИВІДЕНДНИЙ ДОХІД	-	-
4	ЧИСТИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОХІД	285	156
5	ПРИБУТОК/ЗБИТОК ВІД ІНВЕСТИЦІЙНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	13	-
6	ПРИБУТОК ВІД ДОВГОСТРОКОВИХ ВКЛАДЕНЬ В АСОЦІЙОВАНІ Й ДОЧІРНІ КОМПАНІЇ ТА ІНШИХ ІНВЕСТИЦІЙ	-	-
7	ІНШИЙ ОПЕРАЦІЙНИЙ ДОХІД	66	86
8	ОПЕРАЦІЙНИЙ ДОХІД	8010	7436
9	ЗАГАЛЬНОАДМІНІСТРАТИВНІ ВИТРАТИ	-2157	-1797
10	ВИТРАТИ НА ПЕРСОНАЛ	-2099	-2086
11	ПРИБУТОК ВІД ОПЕРАЦІЙ	3754	3553
12	ВИТРАТИ НА БЕЗНАДІЙНІ ТА СУМНІВНІ БОРГИ	-799	-111
13	ПРИБУТОК ДО ОПОДАТКУВАННЯ	2955	3442
14	ПОДАТОК НА ПРИБУТОК	-783	-562
15	ПРИБУТОК ПІСЛЯ ОПОДАТКУВАННЯ	2172	2880
16	НЕПЕРЕДБАЧЕНІ ДОХОДИ/ВИТРАТИ	7	-3
17	ЧИСТИЙ ПРИБУТОК БАНКУ	2179	2877
18	ЧИСТИЙ ПРИБУТОК НА ОДНУ ПРОСТУ АКЦІЮ	0,23	0,19
19	СКОРИГОВАНИЙ ЧИСТИЙ ПРИБУТОК НА ОДНУ ПРОСТУ АКЦІЮ	0,10	0,19

Баланс

(тис. гривень)

	НАЙМЕНУВАННЯ	НА 01/01/2002	НА 01/10/2002
	АКТИВИ		
1.	КОШТИ ТА ЗАЛИШКИ В НБУ	10406	11239
2.	КАЗНАЧЕЙСЬКІ ТА ІНШІ ЦІННІ ПАПЕРИ, ЩО РЕФІНАНСУЮТЬСЯ НБУ , ТА ЦІННІ ПАПЕРИ, ЕМІТОВАНІ НБУ	-	-
3.	КОШТИ В ІНШИХ БАНКАХ	10519	5762
4.	ЦІННІ ПАПЕРИ НА ПРОДАЖ	-	-
5.	КРЕДИТИ ТА ЗАБОРГОВАНІСТЬ КЛІЇНТІВ	36806	57693
6.	ІНВЕСТИЦІЙНІ ЦІННІ ПАПЕРИ	1725	1726
7.	ДОВГОСТРОКОВІ ІНВЕСТИЦІЇ ДО АСОЦІЙОВАНИХ КОМПАНІЙ І ДОЧІРНІХ УСТАНОВ	2	1
8.	ОСНОВНІ ЗАСОБИ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ	11453	12230
9.	НАРАХОВАНІ ДОХОДИ ДО ОТРИМАННЯ	1146	781
10.	ІНШІ АКТИВИ	2144	1379
11.	УСЬОГО АКТИВІВ	74201	90811
	ЗАБОВ'ЯЗАННЯ		
12.	КОШТИ БАНКІВ	2	9
13.	КОШТИ КЛІЄНТІВ	42228	61365
14.	ІНШІ ДЕПОЗИТИ	-	-
15.	БОРГОВІ ЦІННІ ПАПЕРИ, ЕМІТОВАНІ БАНКОМ	-	-
16.	НАРАХОВАНІ ВИТРАТИ ДО СПЛАТИ	189	243
17.	ІНШІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	10417	1641
18.	УСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	52836	63258
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19.	СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ	9600	15000
20.	КАПІТАЛІЗОВАНІ ДИВІДЕНДИ	-	-
21.	АКЦІЇ, ЩО ВИКУПЛЕНІ В АКЦІОНЕРІВ	-	-20
22.	ЕМІСІЙНІ РІЗНИЦІ	4	4
23.	РЕЗЕРВИ	475	585
24.	РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕОЦІНКИ	8539	8539
25.	НЕРОЗПОДІЛЕНИЙ ПРИБУТОК	2747	3445
26.	У ТОМУ ЧИСЛІ СУМА ПЕРЕОЦІНКИ У РАЗІ ВИБУТТЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ	-	-
27.	УСЬОГО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ	21365	27553
28.	УСЬОГО ПАСИВІВ	74201	90811

Голова Правління **К.М.Гнедов**

Головний бухгалтер **Н.Г.Шевцова**

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1а) 21.12.2001 р. порушив справу № Б 26/256/01 про банкрутство СВК «Промінь» (53040, вул. Софіївська, с. Орджонікідзе Криворізького р-ну Дніпропетровської області, р/р 26001131443431 в Криворізькій філії АКБ «Укрсоцбанк» м. Кривий Ріг, МФО 305619, код ЄДРПОУ 00847995).

Постановою від 15.01.2002 р. боржника визнано банкрутом і відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Вернигору Володимира Петровича, ліцензія АА № 249818, (0564) 72-19-65.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Мале приватне підприємство «**Максим+**» (м. Чернівці) повідомляє про ліквідацію підприємства інд. код 14269361 Претензії приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення м. Чернівці, вул. Нікітіна, 2.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ТВ — ТОНІС» повідомляє про те, що рішенням Зборів учасників Товариства від 11 жовтня 2002 року протокол № 2 вирішено, на основі Закону України «Про телебачення і радіомовлення» змінити назву Товариства з обмеженою відповідальністю «ТВ — ТОНІС» на Товариство з обмеженою відповідальністю телерадіоорганізація «ТВ —ТОНІС».

Урядовий орган державного управління

Державна служба заповідної справи

оголошує конкурс на заміщення вакантної посади:

* Начальника відділу наукової діяльності та зв’язків з громадскістю;
* Провідного спеціаліста відділу економіки та планування.

З умовами конкурсу та вимогами до конкурсантів можна ознайомитись під час подання документів до Державної служби заповідної страви.

Документи на конкурс приймаються протягом місяця з дати опублікування оголошення.

Документи подаються за адресою: 01014, м. Київ, вул. Тимірязєвська, 1.

Довідки за телефоном: (044) 295-35-72, 295-26-47.

Конкурсна комісія.

Господарський суд Кіровоградської області (25006, м. Кіровоград, вул. Луначарського,29) порушив справу № 14/55 про банкрутство закритого акціонерного товариства «Агроком» (27400, Кіровоградська обл., м. Знам’янка, вул. Дмитровське шосе,1, код 30077994, п/р 2600801551563 в філії Укрексімбанку в м. Кіровограді, МФО 323389).

Розпорядник майна — арбітражний керуючий Салатов Сергій Володимирович, ліцензія АА № 047823 від 19.10.2001 р. (м. Кіровоград, вул. К. Маркса,4, корп.1).

Претензії кредиторів та пропозиції можливих санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

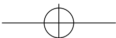
Господарський суд Львівської області (79010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) порушив справу № 7/194-7/92 про банкрутство СП ТзОВ «Дністербудсервіс» (юридична адреса: 79040, м. Львів, вул. Д. Апостола, 16, ЄДРПОУ 05468771, р/р) у Львівській облдирекції АППБ «Аваль» 260002742(980), МФО банку 325570).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Надлонка А. І., ліцензія: № 250389 від 13.03.2002 р., адреса: м. Львів, вул. Зубрівська, 25а, кв. 33. Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) порушив справу № 23/359 про банкрутство закритого акціонерного товариства «Атланта-Інтернейшнл» (поштова адреса: 03049, м. Київ, вул. Тополева, 4-8, оф.61, поточний рахунок № 26003012813182 у Державному експортно-імпортному банку України, м. Київ, МФО 322313, код ЄДРПОУ 24383069).

Розпорядником майна призначено Білодід Галину Миколаївну (ліцензія № 047839 від 19.10.2001 р., тел. (044) 266-78-39).

Претензії кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

12 жовтня. У Києві на Європейській площі пройшов народний трибунал у рамках акції «Повстань, Україно!».

13 жовтня. Напередодні свята Покрови артисти кіровоградських театрів інсценують картину Рєпіна — «Лист турецькому султану».

14 жовтня. У Львові відзначали ювілей — 60-річчя Української повстанської армії (УПА).

15 жовтня. Аварія на шахті ім. Гайового (ВО «Артемвугілля», Горлівка Донецької області).

11 жовтня. Київський міський і Солом'янський районний центри соціальних служб для молоді провели прес-екскурсію за програмою «Діти вулиці».

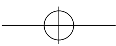

16 жовтня. У столиці в галереї «Місто N» триває другий Міжнародний конкурс карикатур «Незалежність».

17 жовтня. Верховна Рада схвалила проект державного бюджету України на 2003 рік у першому читанні.

Сім днів із життя країни очима фоторепортерів Олександра КЛИМЕНКА, Укрінформу, УНІАН.

«Благословення черкаського старости Остафія Дашкевича перед Кафедральним собором у Каневі»

Князь Ярема Вишневецький

ГЕТЬМАНАТ

Актуальні роздуми над статтями з новітніх історичних словників та малої енциклопедії «Українське козацтво»

(К. «Генеза». З. «Прем'єр», 2002 р.).

Б. Карабулін. «Взяття Луцького замку Северином Наливайком»

«Війна домова з козаками, татарами та Москвою... що точиться ось уже дванадцять літ»

Поет, перекладач та історик Самуїл Твардовський, якого сучасники називали польським Вергілієм, — один із тих, хто в XVII ст. оспівував велич Польщі й виправдовував її загарбницьку колоніальну політику, зокрема щодо України. Крім згаданого у заголовку твору, він також є автором подорожніх нотаток «Надзвичайне посольство Криштофа Збаразького», поеми «Владислав IV» та інших.

Творчість С. Твардовського

Історик Іван Крип'якевич

мала (й, очевидно, має нині) значний вплив на розвиток польської літератури. Радикальні шанувальники С. Твардовського навіть твердять: всі нещастя Польської держави спричинені тим, що польська еліта не до кінця осмислює зміст літературної спадщини їхнього кумира й натхненника.

Не без впливу С. Твардовського написав свої романи лауреат Нобелівської премії з літератури Генрік Сенкевич. Глядачі із захопленням дивляться сучасну талановиту екранізацію його творів, зокрема «Вогнем і мечем» (режисер Єжі Гофман). На жаль, на нашу думку, в українській літературі XX століття хіба що роман Зінаїди Тулуб «Людолови» може суперничати з творами Г. Сенкевича і за художнім рівнем, і за глибиною відтворення подій національно-визвольної війни нашого народу проти іноземних загарбників.

А щодо сучасних Самуїлу Твардовському українських письменників, то гідну відповідь йому давали Павло Русин, Микола Гусовський, Симон Пекалід, Касіян Сакович, Севастьян Кленович, Мелетій Смотрицький, Захарія Копистенський, а особливо Станіслав Оріховський.

Із висоти сьогодення можемо об'єктивніше підійти до оцінки світоглядних і суспільних позицій, які займали і згадані публіцисти, і в цілому українська еліта. Для багатьох з них Польща була державою, якій вони служили, а Україна — батьківщиною. Значна частина і тодішніх письменників, і духовних осіб, і особливо аристократів віддавала перевагу мирному розв'язанню україно-польського протистояння. Навіть провідники козацьких повстань часто схилялися до автономістських вимог щодо майбутнього України. Але була в Польщі й сильна та впливова «партія війни».

Одним із героїв війн Речі Посполитої з сусідами був князь Ярема Вишневецький. Власне, йому й приписують авторство вислову «Вогнем і мечем» — саме у такий спосіб хотіли поляки примусити Україну бути у складі їхньої держави.

Ярема Вишневецький — також приклад хворобливого упередженого ставлення перевертня до народу, з якого він вийшов. Вишневецькі — давній український рід, що дав, наприклад, засновника Запорозької Січі князя Дмитра Вишневецького.

Одержав освіту у Львові, Римі, Падуї. Навчався у Болонському університеті. Військову науку опановував у Голландії. Повернувшись до Польщі, прийняв католицизм (рано залишившись сиротою, майбутній полководець виховувався у родині дядька Костянтина Вишневецького, який, як і чимало української еліти, ополячився). Син Яреми — Михайло у 1669—73 рр. був королем Польщі.

Князь Я. Вишневецький вважав себе чи не єдиним шляхтичем, який дбав винятково про захист і велич Польщі та католицької віри. Його фанатична ненависть до повсталої України перетворювалася на нелюдську жорстокість, з якою він боровся проти козаків. Як представник «партії війни», мав особливу популярність серед співвітчизників, насамперед серед шляхти, яка втратила в Україні свої маєтності. Король Владислав IV закріпив за Я. Вишневецьким право на володіння островом Хортицею.

Непримиренна позиція Я. Вишневецького інколи приносила українським козакам і користь — під час Пилявецької битви 1648 р. він спровокував конфлікт з офіційним командувачем польських військ, що врешті спричинило ганебну поразку останніх. Помер Я. Вишневецький під час походу на Білу Церкву після Берестецької битви 1651 року.

Самуїл Твардовський трактував його смерть як страшну Божу кару для поляків за гріхи шляхти.

Звертання до життєпису одного з учасників домової (внутрішньої для Польщі) війни Яреми Вишневецького — ще один доказ на користь тих дослідників, котрі переконані, що українське козацтво виникло як наслідок партіотичної діяльності вітчизняної еліти, натхненної ідеєю утвердження на берегах Дніпра незалежної держави — прямої спадкоємниці Русі Київської.

Булла Папи Григорія IX згадує козаків під 1227 роком

Історія, вочевидь, і цікава насамперед тим, що ховає в собі безліч таємниць. Ми вже говорили про те, що науковці досі не дійшли спільної думки про походження козаків. Зрозуміло одне, що ці озброєні люди з'явилися на теренах так званого «Великого кордону», який протягом тривалого часу розділяв європейську та азійську цивілізації. Михайло Грушевський виділяв в історії козаччини два основні етапи розвитку. Перший —зародковий, «побутовий», що з'явився в антимонгольських змаганнях проти хижих степовиків. Другий — класичний, період формування козацтва як організованої суспільної верстви українського населення XV—XVI ст.

Чимало дослідників намагалися пов'язати джерела українського козацтва з минулим Києво-руської держави (М. Брайчевський, М. Котляр, П. Лаврів, Б. Греков, А. Якубовський).

Так чи інакше, але козацтво народжує цивілізаційний наступ на Дике поле — простір, здавалося б, обезлюднений внаслідок монгольської навали на Русь-Україну, а потім на Європу. Як відомо, агресивні кочівники пройшли територією нашого краю, нищачи його, але не затримуючись надовго. Не зупинилися вони і в Європі, відкотившись у Московію, яку тримали в покорі до 1380 року, коли Дмитро Донської переміг ординців Мамая на Куликовому полі. До речі, основний удар (і до того ж вчасний) по монголах завдали полки волинського князя Дмитра Боброка.

Поступово південний простір між Волгою та Доном почав обживатися. Згадки про господарську діяльність населення в Приазов'ї та в Придонні датуються 1146 роком. Деякі документи (наприклад, булла папи Григорія IX 1227 року та інші) згадують навіть країну Бродінію, або Землю бродників.

Прихильники автохтонної (автохтони — корінні жителі) концепції походження українського козацтва В. Смолій, О. Апанович, В. Щербак та інші у своїх працях наголошують, що козацький рух народжений місцевим, подніпровським населенням. Протистоячи постійній загрозі з боку кримських татар, подніпровці гартувалися й шукали відповідні ситуації форми організації свого життя.

Це була війна справді не на життя, а на смерть. Кримське ханство тоді жило за рахунок фактично єдиного промислу — людоловства. Жахливі картини його емоційно відтворені в романі Зінаїди Тулуб «Людолови»:

«Настя плакала довго-довго. Обірвалася остання нитка, що зв'язувала її з батьківщиною. Глибокий розпач паралізував її. Не було сили ані підвестися, ані озирнутися. Довго, ритмічно гойдалися ноші. Тричі змінялися негри-носії, а Настя не рухалася, лежала, як мертва, заплющивши очі, тільки коли-не-коли здригалася з болю.

Що думала, що відчувала вона, сидячи на терезах, — вона й сама не знала. Та й тепер була вона, як уві сні. Чи не все одно, де понесуть її і до кого? Тепер вона вже не людина, а рабиня, куплена за гроші і зважена на терезах».

За підрахунками історика Ярослава Дашкевича, кримські татари з середини XV до середини XVII ст. винищили або взяли в полон і перетворили на рабів від 2 до 2,5 млн. українців (вважається, що загальна чисельність населення України тоді сягала 4 млн. осіб). Ось чому південь України вважався безлюдною пустелею і називався Диким полем.

Розповідають, що степовики, зустрічаючи на Перекопі татар, які постійно, з року в рік, гнали ясир (військовополонені, яких вважали за повну власність того воїна або того війська, що захоплювали їх у полон) у кримське рабство, здивовано запитували «А що, хіба ще є люди в тому краї?»

1479 року Крим прийняв протекторат Туреччини. Раби зі степових країв потрапили на східні ринки.

1482 року татари зайняли Київ, пограбували місто, взяли великий ясир.

Татари входили в українські землі головними шляхами, що йшли вододілами великих річок (Покутський, Кучманський, Чорний, Муравський), найчастіше нападали на Київщину і Поділля, але часом піднімалися навіть у Волинь, Холмщину, Полісся і Чернігівщину.

Одним із організаторів антитатарської боротьби став князь Костянтин Острозький (старший). Потужний опір загарбникам виявляв черкаський староста Остафій Дашкевич.

Т. Шевченко? «Старий Жижка з табора махнув булавою»

Козацтво — українське національне історичне явище. Але оскільки джерелом його виникнення є насамперед протистояння народу наступу загарбників-колонізаторів, то закономірне існування й в інших європейських регіонах типологічно схожих явищ. В XV—XIX ст. збройну боротьбу проти турецьких загарбників вели хорватські, сербські, болгарські, волоські, молдавські, угорські партизани, які називалися гайдуками-піхотинцями. В Трансільванії (Семигород — історична область на півночі Румунії) та Угорщині їх ще називали секеями. Південні слов'яни своїх козаків називали граничарами та ускоками. Цікавий приклад існування донських козаків у Московії. Їхній незалежний дух і сьогодні виявляє себе в різноманітних формах, наприклад в домаганні нащадків донських козаків утвердити в сучасній Росії окрему — козацьку — націю.

Однак подібність українського козацтва до аналогічних прикордонних утворень не знімає питання про його особливість та унікальність щодо місця й ролі у вітчизняній історії. Лише українське козацтво, сформувавшись у прикордонні, за порівняно короткий історичний період не лише зросло чисельно і стало вагомою військовою силою, поширило свій вплив на більшу частину українських земель, а й піднеслося до усвідомлення й відстоювання загальнонаціональних інтересів та цілей, найпершою серед яких було відродження на теренах Русі-України самостійної держави.

Здається, найближчими за змістом боротьби були до козаків учасники гуситських війн у Чехії (1419—34 рр.). Особливо крило таборитів. Вони протистояли німецькій і католицькій експансії, були патріотично налаштовані й переслідували насамперед національні інтереси.

***

Як зазначає історик Іван Крип'якевич, «колонізація росла одночасно з війною» проти України. Степовий хлібороб, що вибирався з плугом у поле, обов'язково брав із собою шаблю й рушницю. «Мало коли зсідаємо з коня», — казали пограничні землевласники. По відкритих полях стояли землянки з стрільницями: тут ховалися люди під час несподіваного наскоку татар. Неозорі степові простори обіцяли великі користі, але треба було навчитися захищати і їх, і своє життя. Але козацтво швидко росло кількісно. 1616 року в Білій Церкві половина населення покозачилася. В Богуславі кількість козаків удвічі перевищувала кількість міського населення. У Каневі та Корсуні — вдесятеро. Те саме спостерігалося в Переяславі, Бикові, Черкасах, Боровиці, Кропивні, Чигирині, Крилові.

Віталій АБЛІЦОВ.

Продовження. Початок у №№ 163, 168, 173, 178, 183, 188.

Микулаш Алес. «Гуситський табір»

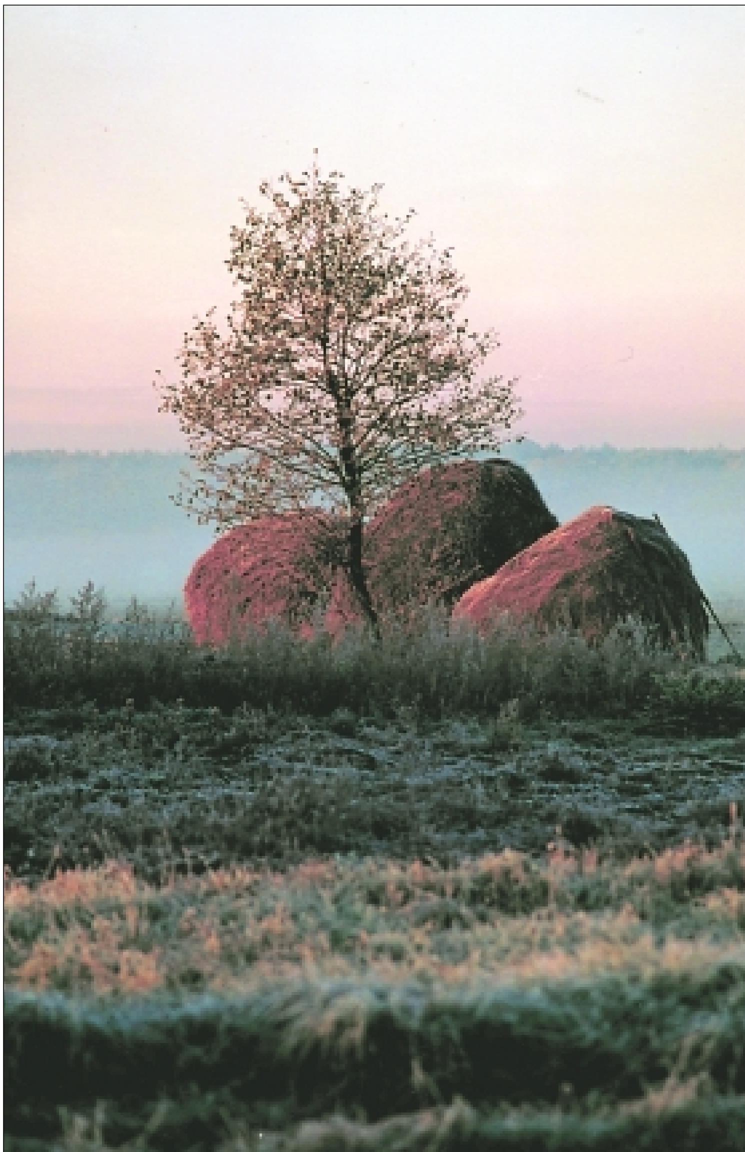

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Не встиг у жовтні роздивитися, як сонце зійшло, а воно уже на заході

20 жовтня — Сергія Послушного. З цього дня вже чекали зими. Якщо земля вкриється сніжком, то за місяць бути справжній зимі.

22 жовтня — Якова. Зима стає на ноги. Можна сподіватися і на сніжну крупу. Після Якова — тепла ніякого.

23 жовтня — Євлампія. Куди ріжки місяця покажуть, звідти будуть дути вітри.

Прикмети жовтня

- Уранці туман піднімається, утворюючи хмари, — на дощ, а припадає до землі — на сонячний день.
- Якщо високими поросли бур'яни, то зима буде сніжною, з частими завірюхами.
- Коли молодик припаде на дощовий день, то весь наступний місяць буде дощовим.
- Запаслися білки на перезимок великим припасом горіхів — на холодну зиму.
- Пізній гриб — пізній сніг.

Мурзик — телефонний пірат

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Незвичайну історію переповів телефоніст-зв'язківець

Одного ранку до них на роботу прийшов чоловік. Запитав начальника дільниці і відразу ж до нього:

— Я подаю на вас до суду.

Присутні електромонтери здивувалися: за що?

— Прийшли до мене вчора кілька молодиків, — каже чоловік. — Назвали номер телефону і перепитали, чи це справді мій номер. Я підтвердив. «Ага, то це ти хуліганиш! Дзвониш і нявчиш або шипиш у трубку!». І я добряче отримав від них на «горіхи».

— За освітою я інженер, то й перевірив і переконався — з телефоном усе гаразд, отож я зробив висновок: хтось із вас на станції хуліганить, а звинуватили мене!

Чоловіка попросили не гарячкувати, а начальник дільниці наказав монтерам провести перевірку і на станції, і за місцем проживання громадянина.

А вдома: телефоніст дзвонить із проханням перевірити номер, кладе трубку. Дзвінок у відповідь: «Усе в нормі». Розмовляють і раптом... чують цифровий набір телефону. Господар завмирає і дивиться на телефоніста, а той мовчки показує на дзеркало, в якому відображається кімната, де стоїть паралельний телефон. А там...

У великому м'якому кріслі лежить кіт. Слухавка уже долі, а котик лапкою стукає по електронному апарату, відбувається набір номера. Кіт вичікує, а потім, почувши голос у слухавці, промовляє своє «няв» і швиденько відсуває лапкою на місце. Потім знову —стягує лапкою трубку з апарату і — по номеронабірнику. Вдруге витримати такого господар не міг, адже не було гарантії, що з ним ще хтось не спробує «поговорити». Він вирішив тут-таки провчити кота. Але той сховався під крісло так, що господар дістати його ніяк не міг.

Зв'язківець, розповідаючи про пригоду своїм колегам, страшенно шкодував, що не було під руками фотоапарата, аби відзняти це диво — як кіт набирає телефонний номер.

Господар усе зрозумів. Звичайно жодних санкцій не застосовував. Все занадто просто: кіт імітував дії господинь, які дуже полюбляють говорити по телефону, тож робив це й собі, коли нікого не було вдома.

Наталія ПАХОЛОК.

Цього дня

■ 1778 р. Засновано Херсон. ■ 1851 р. Не стало актора, одного з фундаторів українського театру Карпа Соленика. ■ 1916 р. В Одесі народився Еміль Гілельс, майбутній видатний піаніст. ■ 1947 р. Почалося масове вивезення західноукраїнського населення до Сибіру. ■ 1956 р. Підписано спільну декларацію СРСР та Японії про припинення стану війни між обома країнами. ■ 1987 р. У Львові створено опозиційне до комуністичної влади «Товариство Лева».

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ

на 21—27 жовтня 2002 року

Період сприятливий для досягнення стабільності і починання нових проектів. Не лінуйтеся!

ОВЕН. Цього тижня можуть відбутися довгоочікувані зустрічі і знайомства, але не покладайте на них великі надії. Зможете довести до кінця справи з паперами і документами. Цей тиждень сприятливий для поліпшення стосунків з родичами.

ТЕЛЕЦЬ. Нарешті зберете всі розрізнені папери й інформацію в єдине ціле, проте, щоб усе це проаналізувати і обробити, потрібно буде набагато більше часу, ніж ви плануватили.

БЛИЗНЯТА. Останнім часом у вас виникали одні й ті самі проблеми, пов'язані в когось з дітьми, в когось з коханими, а в когось із захопленнями. Лише цього тижня зможете зрозуміти і виправити свої помилки.

РАК. Цього тижня зможете розв'язати цілий комплекс домашніх проблем: усі вони вже виникали перед вами, але не були вирішені. Зволікання з їх розв'язанням здатне викликати появу ще складніших проблем.

ЛЕВ. Цього тижня вдасться переконати в правильності ваших рішень усіх, від кого залежатиме подальша їх життєздатність. Активізуйте свою діяльність, пов'язану із залученням союзників, ділових партнерів.

ДІВА. Можете знайти спосіб поліпшити своє фінансове становище. Або отримаєте давно обіцяні вашим начальством цінні папери чи грошову винагороду. Візьміть на себе проведення реформ і змін у домі та сім'ї.

ТЕРЕЗИ. Всі думки і розмови торкатимуться вашої професійної сфери, кар'єри, а також поточних цілей. Друзі можуть у цьому надати серйозну допомогу. Можливі вдалі зміни на роботі, підписання важливих паперів сприятливе лише після внесення в них істотних змін.

СКОРПІОН. Якщо останнім часом для вас було щось незрозуміле, то цього тижня нарешті все проясниться, і ви ще раз пересвідчитеся в тому, що ваші передчуття були не марними.

СТРІЛЕЦЬ. Можете розв'язати безліч проблем, пов'язаних із громадськими організаціями, пошуком однодумців і створенням своєї команди. Якщо будете активні, зможете привернути до себе увагу впливових людей.

КОЗЕРІГ. Якщо ви сумлінно працювали і виконували свої службові обов'язки, то керівництво лише тепер зможе це оцінити, підвищивши ваш статус. Варто більше приділяти уваги своєму здоров'ю, особливо хронічним захворюванням.

ВОДОЛІЙ. Приїзд до вас гостя здалеку завдасть чимало клопоту вашому чоловікові. Якщо ви є членом якоїсь організації, то цього тижня зможете скористатися сприятливою ситуацією і поліпшити своє становище в ній.

РИБИ. Якщо ви планували провести інтенсивне медикаментозне або хірургічне лікування комусь із своїх батьків, то нині для цього сприятливий час. Якщо вам потрібна фінансова допомога, то керівництво може надати підтримку.

Корона життя — коронне весілля

ЦЕ ЦІКАВО

Осінь — пора весіль, а отже, і весільних річниць. За рік молодята справляють ситцеве весілля, даруючи один одному ситцеві хусточки і одяг. За п'ять — дерев'яне, обмінюючись дерев'яними речами. Сім років подружнього життя відзначають мідним весіллям. Десятиріччя вінчає трояндове свято. Через п'ятнадцять років подружжя вітають із скляним весіллям і дарують скляний посуд. Порцеляновим подружжя відзначає своє двадцятиріччя. Разом прожите чверть століття — срібне весілля, подружжя обмінюється срібними каблучками. Через тридцять років — перлове, чоловік дарує дружині перлове намисто. Полотняне відзначається через тридцять п'ять років, на стіл стелять полотняні рушники та скатертини. На рубіновому весіллі за сорок років золоту каблучку дружини прикрашає рубін — камінь вогню і кохання. Проживши вкупі піввіку, відзначають золоте весілля, чоловік і дружина обмінюються новими золотими каблучками, а старі віддають дітям. Шістдесят років разом — діамантове весілля, шістдесят п'ять — залізне, сімдесят сім —кам'яне, сімдесят — вдячне. Через сімдесят п'ять літ довге й щасливе подружнє життя вінчає коронне весілля.

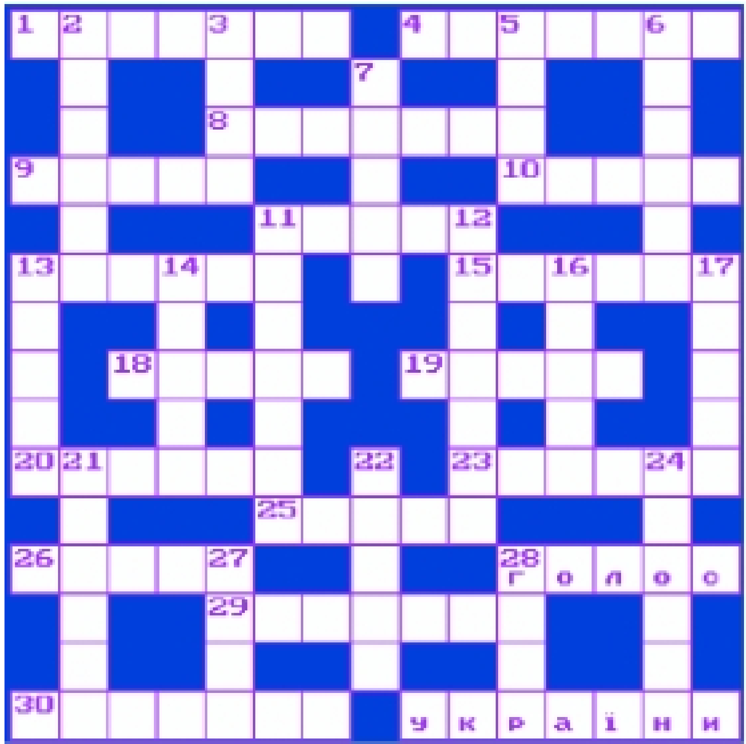
Фото Віталія СУДДІ.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Просторий і довгий одяг для захисту від пилу. 4. Нагрудник, пришитий до чоловічої сорочки. 8. Комплекс характерних для певного захворювання симптомів. 9. Горизонтальна ущільнена маса осадової гірської породи. 10. Лавка для сидіння веслярів у човні. 11. Невеликий болотяний птах. 13. Північний водяний птах. 15. Велике з'єднання військових літаків. 18. Стисле формулювання провідної ідеї. 19. Певний режим харчування. 20. Загорода для овець. 23. Раптове зниження кров'яного тиску й різкий занепад серцевої діяльності. 25. Система знань. 26. Старовинна найдрібніша польська монета. 29. Маленьке блюдце для варення. 30. Оздоблений прикрасами нагрудний знак православних єпископів.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 2. Коло ролей, що відповідає сценічним даним актора. 3. Уміння що-небудь робити, здібності. 5. Вінець, ореол. 6. Штучний водоспад або система водоспадів. 7. Місце, де страждають, мучаться, терплять нестатки. 11. Керівник спортивної команди. 12. Спеціальний рубанок для витесування дощок з фігурними краями. 13. Чеський письменник-сатирик. 14. Найпростіша одноклітинна тварина. 16. Білий дрібнокристалічний порошок, проявник у фотографії. 17. Вид оленя. 21. Один з видів договору майнового найму. 22. Шафа для зберігання посуду. 24. Вузький прохід, залишений у греблі до повного перекриття річки. 27. Великий норвезький композитор. 28. Місто—порт у Франції.

Склав Іван СОБКО.

ЦЕ ЦІКАВО

Поспішайте побачити!

Людина — ворог природи, а зовсім не цар, як ми звикли вважати. Свідченна того — її невміла сільськогосподарська діяльність, яка може позначитися на одному з семи див світу — давньоєгипетських пірамідах. Річ у тім, що неухильно зростаючий рівень грунтових вод починає підмивати фундамент давніх пам'яток архітектури. Винуватець цього не лише глобальне потепління на планеті, а й всесвітньо відоме спорудження Асуанської греблі в минулому столітті. А додати ще щорічне зрошення ланів через постійні засухи... Результат такої діяльності не забариться. От і виходить, те, чого не зробили віки, вітри й піски, під силу людині — зруйнувати могутність фараонів.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД від 12 жовтня

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 7. Трембіта. 8. Радіатор. 10. Екскаватор. 11. Нукер. 12. Арена. 14. Кетяг. 15. Скутер. 16. Буква. 17. Ельба. 18. Авгур. 21. Франс. 22. Аналой. 23. Афера. 25. Буфет. 29. Наяда. 30. Автострада. 31. Апостроф. 32. Левконія.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Теракота. 2. Абвер. 3. Утиск. 4. Паста. 5. Тіара. 6. Стамеска. 7. Темник. 9. Рулада. 13. Мегафон. 16. Блуза. 19. Фанфарон. 20. Десятина. 21. Фабула. 24. Апатія. 26. Тарту. 27. Строп. 28. Лафет. 29. Наука.

Голос України

Редактор номера Віталій СУДДЯ.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Сергій ПРАВДЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311193. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій